UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

DIE UITDAGING AAN PASTORAAT VANDAG MET DIE OOG OP DIE VERWERWING VAN SKRIFVERANTWOORDE LEWENSBESTUURSVAARDIGHEDE

deur

Andries Sarel Marthinus van Jaarsveld

Voorgelê ter gedeeltelike vervulling
van die vereistes vir die graad
Magister Theologiae in die Praktiese Teologie

aan die

Teologiese Fakulteit van die
Nederduitse Gereformeerde Kerk
Universiteit van Pretoria

Studieleier: Prof J.C. Müller **September 2000**

DANKWOORD

By voltooiing van hierdie skripsie my opregte dank en waardering aan:

My Hemelse Vader wat my by die lewe gespaar en gesondheid gegee het; ook die vermoë en geleentheid om 'n studie van hierdie aard te kon onderneem. Mag dit strek tot eer en verheerliking van sy Naam. Mag hierdie werk 'n beskeie bydrae lewer in diens van die kerk waar pastorale sorg effektief gedoen moet word.

My studieleier, Prof J.C. Müller vir sy bekwame leiding, begrip, inspirasie, belangstelling, motivering en ondersteuning. Dit was voorwaar 'n baie groot voorreg. Sy wetenskaplike insigte en kennis het bygedra tot my persoonlike vorming en rypwording.

'n Besondere woord van dank aan Anna-Marié Potgieter vir haar ondersteuning, geduld, inspirasie en aanmoediging van die begin tot die einde van die studie. Op besondere wyse het sy die tikwerk en taalkundige versorging van hierdie skripsie hanteer. Haar motivering tot hierdie studie, kan nie misken of vergeet word nie.

Aan al die gemeentes, lidmate, familie en troue vriende wat vormend en ondersteunend op my as persoon ingewerk het, my opregte dank. Ek wil die name noem van Thys Lourens en Bertie van der Merwe, wat deur onderskraging en lojaliteit vir baie jare werklik as besondere vriende 'n groot rol in my lewe gespeel het en daartoe bygedra het dat hierdie navorsing gedoen kon word.

Ek wil ook melding maak van die volgehoue belangstelling, aanmoediging en ondersteuning van die Eerwaarde Kerkraad van die Gereformeerde Kerk Warmbad in my voortgesette studies.

SOLI DEO GLORIA

"En nou doen ek 'n beroep op julle, broers, op grond van die groot ontferming van God: Gee julleself aan God as lewende en heilige offers wat vir Hom aanneemlik is. Dit is die wesenlike van die godsdiens wat julle moet beoefen. Julle moenie aan hierdie sondige wêreld gelyk word nie, maar laat God julle ***verander*** *deur julle denke te vernuwe. Dan sal julle ook kan onderskei wat die wil van God is, wat vir Hom goed en aanneemlik en volmaak is."*

(Romeine 12: 1-2)

INHOUDSOPGAWE

HOOFSTUK 1 ALGEMENE INLEIDING EN ONTWIKKELING VAN HIERDIE STUDIE

BLADSY

1.1 INLEIDING 1
1.2 NAVORSINGSPROBLEEM 4
1.3 NAVORSINGSDOEL 5
1.3.1 Algemene doelstelling 6
1.3.2 Besondere doelstelling 6
1.4 NAVORSINGSMETODE 7
1.5 DIE PLEK VAN PASTORALE SORG AAN DIE GELOWIGE BINNE DIE VAK PRAKTIESE TEOLOGIE 7
1.6 BEGRIPSOMSKRYWING 11
1.6.1 Pastoraat 11
1.6.1.1 Die fundering van die pastoraat. 14
1.6.1.2 Die doel van pastoraat 16
1.6.2 Pastoraat is deel van die pastorale teologie 19
1.6.3 Die Pastor 19
1.6.4 Die gelowige in kerk en samelewing 21
1.6.5 Verantwoorde lewensbestuursvaardighede 21
1.6.5.1 In die stel van ideale lewensdoelwitte 21
1.6.5.2 In die afleer van gekondisioneerde lewensstyle en die aanleer van nuwes wat werk 23
1.6.5.3 In ekonomiese tydsbestuur en goeie kommuni= kasie 25
1.6.5.4 In verbeterde besluitneming en effektiewe probleemoplossing. 28
1.7 DIE ONTWIKKELING VAN HIERDIE STUDIE 30

HOOFSTUK 2 BREË BEGINSELS VIR PASTORAAT EN DIE BEMIDDELENDE PASTORALE HANDELING VAN MENSE WAT DEUR DIE HEILIGE GEES IN SY WERK INGESKAKEL IS

BLADSY

2.1 INLEIDING 31
2.2 FUNDERING VAN DIE PASTORAAT IN DIE PRAKTYK 35
2.3 DIE DOEL EN GRONDSLAG VAN PASTORAAT IN DIE PRAKTYK. . . . 36
2.4 PASTORAAT IS 'N GESPESIALISEERDE KERKLIKE HANDELING IN DIE PRAKTYK 37
2.5 DIE TAAK WAT VERVUL MOET WORD. 39
2.6 GOD KOM TOT DIE GELOWIGE IN SY WêRELD DEUR DIE BE-MIDDELLENDE PASTORALE HANDELING VAN MENSE WAT DEUR DIE HEILIGE GEES IN SY WERK INGESKAKEL IS 53
2.7 DIE HEILIGE GEES AS TROOSTER EN PASTOR. 56
2.8 DIE WERK VAN DIE HEILIGE GEES IN DIE PASTORALE PRAK=TYK. 64
2.9 DIE PASTOR IN DIENS VAN DIE HEILIGE GEES. 67
2.10 SAMEVATTING 69

HOOFSTUK 3 SKRIFVERANTWOORDE LEWENSBESTUURSVAAR= DIGHEDE

BLADSY

3.1 INLEIDING 71
3.2 SKRIFGEBRUIK IN PASTORALE HANDELINGE 72
3.3 SKRIFVERANTWOORDE DOELSTELLINGS 76
3.4 SKRIFVERANTWOORDE LEWENSBESTUUR 80
3.5 DIE VERHOUDING TUSSEN DIE PASTORALE GESPREK EN LE= WENSBESTUUR 82
3.6 WATTER LEWENSBESTUURSVAARDIGHEDE DAN TER SPRAKE IS 86
3.6.1 Persoonlike lewensbestuur word bepaal deur gesindheid (attitude) 88
3.6.2 Persoonlike lewensbestuur word beheer deur toewyding (commitment) 89
3.6.3 Persoonlike lewensbestuur benodig bepaalde verantwoorde= likheidsvaardighede (responsibility) 89
3.6.4 Persoonlike lewensbestuur behels doeltreffende tydsbestuur en sinvolle kommunikasie 90
3.6.5 Persoonlike lewensbestuur vereis verantwoordelike besluit= neming en volharding (persistance) 93
3.6.6 Persoonlike lewensbestuur word bepaal deur doeltreffend probleme op te los 95
3.6.7 Persoonlike lewensbestuur word beheer deur oorwinnaars= vaardighede 96
3.7 SAMEVATTING 97

HOOFSTUK 4 DIE UITDAGING AAN PASTORAAT VANDAG (PRAKTIESE RIGLYNE)

BLADSY

4.1 INLEIDING 99
4.2 DIE VERHAAL EN DIE BENUTTING DAARVAN IN DIE PASTO=RALE GESPREK 100
4.3 KOMMUNIKASIE PROBLEMATIEK 103
4.3.1 Individualisme 104
4.3.2 Massafikasie 105
4.3.3 Toenemende godsdiensloosheid 107
4.3.4 Die huidige tendens 109
4.4 DIE PASTORALE GESPREK 110
4.4.1 Die teologie van die pastorale gesprek 112
4.4.2 Die praktyk van die pastorale gesprek 118
4.4.3 Die inrigting van die pastorale gesprek in praktyk 124
4.4.4 Skematiese voorstelling van die pastorale gesprek in praktyk . . . 129
4.5 SAMEVATTING 131

HOOFSTUK 5 SLOTWOORD.

BLADSY

. . . . 134

OPSOMMING 138

SUMMARY 140

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

BIBLIOGRAFIE 142

TEKSREGISTER 147